

RIJEČ POSLIJE

Knjiga *GEORGIANA. Rasprave i ogleđi o đurđevčkom govoru i hrvatsko-kajkavskoj književnosti* na originalan način povezuje dva područja kojima se Velimir Piškorec bavi kao germanist po užoj profesiji i kao hrvatski dijalektolog po zavičajnoj vokaciji i literarnim poticajima. Ona je s jedne strane rezultat Piškorčevih znanstvenih istraživanja hrvatsko-njemačkih jezičnih dodira, germanizama u hrvatskom jeziku, posebice u podravskim govorima, te samoga govora Đurđevca i okolice, a s druge je strane vrijedan prilog proučavanju suvremene dijalektalne (kajkavske) poezije i izraz autorovih nastojanja da se to književno stvaralaštvo shvati i prihvati kao sastavnica hrvatske književne baštine, a govor kojim je pisano kao realnost koju hrvatsko jezikoslovlje ne bi smjelo zanemarivati. Kao što naslov kazuje – ovo je knjiga o Đurđevcu, odnosno o svemu što predstavlja Đurđevac u riječi, što ga obilježava jezično i jezikoslovno.

U skladu s autorovim jezikoslovnim shvaćanjem odnosa između hrvatskoga književnoga jezika (štokavskoga standarda) i hrvatskih dijalekata, u ovome slučaju kajkavskoga, koji je neposredno dolazio u doticaj s njemačkim jezikom, jezikoslovna su poglavlja pisana književnim jezikom, dok su ogleđi o dijalektalnoj književnosti pisani đurđevčkim govorom. Neuobičajenu poveznicu dvaju tipološki različitih dijelova ove knjige čine Piškorčeve »jezičnoautobiografske bilješke« koje su svojevrsan ključ za razumijevanje njegove motivacije u bavljenju jezikoslovljem, odnosno germanistikom i hrvatskom dijalektološkom problematikom. Takve bi »bilješke o piscu« bile dragocjen iskustveni prilog u svakoj znanstvenoj knjizi.

Prvih pet poglavlja svoje knjige Piškorec posvećuje konkretnim jezikoslovnim problemima. Na primjeru naziva grada Đurđevca otvara pitanje štokavizacije kajkavskih (i drugih) hrvatskih toponima, odnosno zatiranja njihova povijesnoga identiteta. U drugom poglavlju razrađuje i analizira priopćajne obrasce u đurđevečkom govoru. Treće je poglavlje posvećeno hrvatsko-njemačkim jezičnim dodirima u đurđevečkoj Podravini, a četvrto donosi detaljan onomaziološki opis germanizama u đurđevečkom govoru. U petom je poglavlju riječ o specifičnoj sociolingvističkoj situaciji – o kajkavsko-štokavskoj dvonarječnosti (dvojezičnosti) u nastavi njemačkoga jezika u đurđevečkoj obrtničkoj školi (priložene tablice oslikavaju funkciju kajkavskih germanizama u učenju njemačkoga). Posljednjih pet poglavlja Piškorec posvećuje kajkavskim pjesnicima – A. Pogačiću, Ž. Kovačiću, V. Miholeku, A. Lenhard Antolin i Đ. Tomerlinu Picoku. Njihovo stvaralaštvo ilustrira izabranim pjesmama koje zajedno s Piškorčevim prikazima dokumentiraju slikovitost podravskih govora.

Temeljeći svoje jezikoslovne spoznaje na iskustvu poznavatelja đurđevečkoga mjesnoga govora i hrvatskoga književnoga jezika, Piškorec se u proučavanju i definiranju različitih jezičnih pojava ne ograničava na zadane standardološke ili dijalektološke obrasce. Analizirajući primjerice odnos službene jezične politike prema hrvatskom mjesnom nazivlju (toponim Đurđevac – Đurđevac) i drugim dijalektalnim specifičnostima podravsko-kajkavskoga područja, uključujući i brojne germanizme, Piškorec dodiruje niz novih sociolingvističkih pitanja. Među njima je svakako i pitanje jezičnoga (ne samo estetsko-umjetničkoga) statusa tzv. dijalektalne književnosti koja, unatoč trajnoj marginalizaciji, potvrđuje vitalnost »neknjiževnih« idioma, njihovu prilagodljivost novim prilikama i njihovu funkcionalnost na komunikacijskoj, književnoj pa i stručnoj razini.

Velimir Piškorec pripada mlađoj generaciji hrvatskih jezikoslovaca koji se u kontekstu hrvatsko-njemačkih jezičnih dodira bave i kajkavskim mjesnim govorima, kao i književnim stvaranjem na tim govorima. Ovom se knjigom Piškorec svrstava uz poznata imena vezana uz ovu i sličnu problematiku – od Franje Fanceva, Ivana Fučeka i Ivana Goluba do Zrinjke Glovacki-Bernardi, Mije Lončarića, Jele Maresić i drugih (u opsežnoj se literaturi navode radovi koji obrađuju njemačke jezične utjecaje i u nekajkavskim prostorima).

GEORGIANA. *Rasprave i ogledi o đurđevečkom govoru i hrvatskokajkavskoj književnosti* Velimira Piškorca višestruko je zanimljiva knjiga: kao originalan i vrijedan prinos hrvatskom jezikoslovlju ona je istodobno poticaj na drugačije, iskustveno i osobno, razmišljanje o jeziku i svijetu u njihovom trajnom međusobnom prožimanju.

prof. dr. sc. Dubravka Sesar

U Zagrebu, uoči Uskrsa 2005.